DOMSTOLENS DOM
av den 29 februari 1968*

I mål 24/67

har Gerechtshof i Haag till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen

mellan

Parke, Davis and Co.

och

Probel, Reese, Beintema-Interpharm och Centrafarm.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 85.1 och 86 – i förening med bestämmelserna i artiklarna 36 och 222 – i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen med avseende på vilka rättigheter som innehavaren av ett patent som meddelats i en medlemsstat kan kräva att domstolarna skall säkerställa.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden R. Lecourt, avdelningsordförandena A. M. Donner och W. Strauß samt domarna A. Trabucchi och R. Monaco,

generaladvokat: K. Roemer,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

* Rättegångsspråk: nederländska.

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

I dom av den 30 juni 1967, som inkom till domstolen den 6 juli, har Gerechtshof i Haag med stöd av artikel 177 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen ställt två frågor angående tolkningen av artiklarna 85.1 och 86.

Det följer av de omständigheter som den nationella domstolen åberopar att de frågor som ställts rör utövandet av de rättigheter som enligt nederländsk lag är knutna till ett patent som i Nederländerna skyddar farmaceutiska specialiteter mot att det till Nederländerna införs en liknande produkt, som tillverkats i en annan medlemsstat där farmaceutiska specialiteter inte är patenterbara.

Domstolen uppmanas i den första frågan att uttala sig om begreppet förbjudna förfaranden såsom det framgår av artiklarna 85.1 och 86, eventuellt också med beaktande av artiklarna 36 och 222 i fördraget, är tillämpligt på den situationen då innehavaren av ett patent som meddelats i en medlemsstat med stöd av detta patent kräver att de nationella dömande myndigheterna inom denna medlemsstats territorium skall hindra varje form av marknadsföring av en produkt från en medlemsstat som inte beviljar någon ensamrätt för tillverkning eller försäljning av denna produkt.

I den andra frågan begär den hänskjutande domstolen att få veta om en eventuell tillämpning av ovannämnda artiklar kan påverkas av den omständigheten att den som har förvärvat patenthavarens rättigheter bjuder ut den patentskyddade produkten till ett högre pris än en liknande icke-patentskyddad produkt från en annan medlemsstat.

De nationella bestämmelserna till skydd för industriell äganderätt har ännu inte harmoniserats inom gemenskapen.

Eftersom en sådan harmonisering saknas kan den nationella karaktären på skyddet för industriell äganderätt och skillnaderna mellan de olika nationella bestämmelserna på detta område skapa hinder såväl för den fria rörligheten för patentskyddade produkter som konkurrensen inom den gemensamma marknaden.

Då det gäller bestämmelser angående fri rörlighet för varor kan förbud mot och restriktioner för import som grundas på intresset att skydda industriell äganderätt

vara tillåtna enligt artikel 36 med det uttryckliga förbehållet att de "får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna".

Av motsvarande skäl utgör utövandet av ett patent som meddelats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning i sig inte en överträdelse av de konkurrensregler som fastställts i fördraget.

Enligt artikel 85.1 i fördraget är "alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden", som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att snedvrida konkurrensen, förbjudna och oförenliga med den gemensamma marknaden.

Även om dessa allmänt formulerade ordalag är ett klart uttryck för avsikten att alla former av konkurrensbegränsande samverkan som beskrivs skall omfattas av denna bestämmelse utgör dess restriktiva karaktär ett hinder mot att i något avseende utsträcka förbudet i denna artikel utöver de tre former av konkurrensbegränsande samverkan som fått en uttömmande uppräkning i artikeln.

Patentet som sådant, om man bortser från alla avtal som kan ha träffats angående detta, kan inte jämställas med någon av dessa former av konkurrensbegränsande samverkan utan följer av den rättsliga ställning det fått genom en stats lagstiftning beträffande produkter som uppfyller vissa kriterier och motsvarar således inte de rekvisit angående avtal eller samordnat förfarande som ställs upp i artikel 85.1.

Däremot kan det inte uteslutas att bestämmelserna i denna artikel kan finna tillämpning då företag har kommit överens om att utnyttja ett eller flera patent och detta skulle leda till att det uppstår en situation som kan omfattas av begreppen avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar eller samordnade förfaranden enligt artikel 85.1.

Trots att hänvisningar gjorts till en sådan situation under förfarandet och att denna situation enbart kan bedömas av Gerechtshof Den Haag kan emellertid inte domstolen på grund av lydelsen av de frågor som ställts och innehållet i handlingarna i målet beakta detta antagande.

Enligt artikel 86 i fördraget är "ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning på den gemensamma marknaden eller inom en väsentlig del av denna, i den mån det kan påverka handeln mellan medlemsstater" förbjudet.

Förbudet i artikel 86 förutsätter således att tre omständigheter samtidigt föreligger: förekomsten av en dominerande ställning, missbruk av denna och möjligheten att handeln mellan medlemsstater kan påverkas härigenom.

Fastän patentet ger innehavaren ett särskilt skydd inom en stat innebär detta inte att ovanstående tre omständigheter samtidigt föreligger vid utövandet av de rättigheter som är knutna till patentet.

Situationen skulle vara annorlunda om utnyttjandet av patentet skulle urarta till ett missbruk av detta skydd.

Inom ett liknande område fastställs i artikel 36 i fördraget, sedan det föreskrivits att artikel 30–34 inte skall hindra restriktioner för import eller export som grundas på bl.a. hänsyn till industriell och kommersiell äganderätt, att, såsom redan noterats, dessa restriktioner "dock inte får utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna."

Eftersom patenträtt för närvarande endast förekommer inom nationell lagstiftning kan följaktligen utnyttjandet av denna omfattas av gemenskapslagstiftningen endast i det fall då detta utnyttjande kan medverka till att en dominerande ställning skapas och att missbruket av denna skulle kunna påverka handeln mellan medlemsstater.

Fastän det inte kan uteslutas att försäljningspriset för den patentskyddade produkten kan utgöra en omständighet som skall tas med i bedömningen då ett eventuellt missbruk prövas, utgör inte nödvändigtvis den omständigheten att priset på en patentskyddad produkt är högre i jämförelse med priset på en icke-patentskyddad produkt något missbruk.

Av alla dessa omständigheter sammantagna följer å ena sidan att förekomsten av de rättigheter som en medlemsstat ger patenthavaren inte påverkas av förbuden i artiklarna 85.1 och 86 i fördraget och å andra sidan att utövandet av dessa rättigheter i sig inte kan omfattas vare sig av artikel 85.1, när det inte förekommer något sådant avtal, beslut eller samordnat förfarande som avses i denna bestämmelse, eller av artikel 86, i avsaknad av någon form av missbruk av en dominerande ställning, och slutligen att den omständigheten att priset på en patentskyddad produkt är högre än priset på en icke-patentskyddad produkt från en annan medlemsstat inte nödvändigtvis utgör missbruk.

Rättegångskostnader

De kostnader som har förorsakats EEG:s kommission och den nederländska regeringen, den tyska regeringen samt den franska regeringen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid Gerechtshof i Haag utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

I målet har domstolen

beaktat rättegångshandlingarna,

hört referentens rapport,

hört de muntliga yttrandena från parterna i den ursprungliga tvisten, EEG:s kommission och den nederländska regeringen, den tyska regeringen samt den franska regeringen, som intervenerat med stöd av artikel 20 i domstolens stadga,

hört generaladvokatens förslag till avgörande,

beaktat artiklarna 30–34, 36, 85, 86, 177 och 222 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen,

beaktat protokollet om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol,

beaktat rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol.

Mot den bakgrunden och på ovan angivna grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom dom av den 30 juni 1967 förts vidare av Gerechtshof i Haag – följande dom:

1) **De rättigheter som i en medlemsstat tillerkänns patenthavaren påverkas inte av förbuden i artikel 85.1 och 86 i fördraget.**

2) **Utövandet av dessa rättigheter kan i sig inte omfattas vare sig av artikel 85.1, när det inte förekommer något sådant avtal, beslut eller samordnat förfarande som avses i denna bestämmelse, eller av artikel 86 när det inte förekommer någon form av missbruk av en dominerande ställning.**

3) **Den omständigheten att en patentskyddad produkt har ett högre pris än en icke-patentskyddad produkt från en annan medlemsstat utgör inte nödvändigtvis något missbruk.**

Det ankommer på Gerechtshof i Haag att besluta om rättegångskostnaderna i föreliggande mål.

På detta sätt dömt i Luxemburg den 29 februari 1968.

Lecourt Donner Strauß

Trabucchi Monaco

Domen avkunnad vid offentligt sammanträde den 29 februari 1968.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

R. Lecourt
Ordförande